

Η ανακαίνιση της κτίσεως

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο:4ty.gr

*Η ανακαίνιση της κτίσεως. Μητροπολίτου Ναυπάκτου Ιεροθέου
(βιβλίο: Η Ζωή μετά το θάνατο)*

Είναι σαφής διδασκαλία της Εκκλησίας ότι η κτίση είναι δημιούργημα του Θεού, ότι δέχθηκε την φθορά από την πτώση του ανθρώπου και ότι και αυτή θα ελευθερωθεί από αυτήν την φθαρτότητα.

Στην εκκλησιαστική παράδοση κάνουμε λόγο περισσότερο για κτίση παρά για φύση. Η λέξη φύση αναφέρεται σε κάτι φυσικό, ενώ η λέξη κτίση δείχνει το κτιστό, κάτι πού δημιουργήθηκε, ενώ δεν υπήρχε προηγουμένως. Έτσι, στην Εκκλησία δεν γίνεται λόγος για φυσικά και μεταφυσικά, αλλά για κτιστά και άκτιστα. Το άκτιστο δεν έχει αρχή δημιουργίας, ούτε και τέλος. Το άκτιστο είναι αυτοζωή, ενώ το κτιστό έχει αρχή δημιουργίας, αλλά ο Θεός θέλει να μην έχει τέλος, αν και από

την φύση του έπρεπε να τελειώσει κάποτε. Χαώδης είναι η διαφορά μεταξύ κτιστού και ακτίστου. Δεν υπάρχει τίποτε όμοιο τους. Το μονό κοινό μεταξύ κτιστού και ακτίστου είναι ο θεάνθρωπος Χριστός, στο Πρόσωπο του οποίου ενώθηκε η θεία με την ανθρώπινη φύση, δηλαδή το άκτιστο με το κτιστό.

Κατά τον άγιο Μάξιμο τον Ομολογητή, η άπειρη ουσία και παντοδύναμη και δημιουργική των όντων» αυτή μόνον είναι απλή και μονοειδής, άποια και ειρηναία. Στην άκτιστη ουσία, δηλαδή στον θεό, δεν υπάρχει καμιά σύνθεση. Αντίθετα, η κτιστή φύση είναι σύνθετη, αφού αποτελείται από ουσία και συμβεβηκότα και είναι επιδεής της θείας Πρόνοιας⁸. Ο Θεός δημιούργησε όλη την κτίση και την συντηρεί με την άκτιστη πρόνοια Του. Ή υπεράγαθη Πρόνοια του Θεού «σωτηρία υπάρχει πάσης κτίσεως»⁹.

Βέβαια, δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι ο όρος κτίση αναφέρεται στους αγγέλους, τους δαίμονες, τους ανθρώπους και την άλογη δημιουργία. Είναι ένας όρος πού αποδίδεται σε όλη την δημιουργία, λογική και άλογη. Ξέρουμε ότι ο Θεός δημιούργησε πρώτα τον νοερό κόσμο, έπειτα τον αισθητό και υλικό κόσμο και στην συνέχεια τον άνθρωπο, πού είναι ένωση των δύο κόσμων, νοερού και αισθητού. Όποτε ο άνθρωπος είναι η περίληψη όλης της δημιουργίας, ο μικρόκοσμος μέσα στον μεγάλοκοσμο, ή για να εκφρασθούμε καλύτερα, ο μεγάλοκοσμος, από απόψεως αξίας, μέσα στον μικρόκοσμο.

Αλλά στο σημείο αυτό όταν κάνουμε λόγο για την κτίση και την ανακαίνιση της, θα εννοούμε περισσότερο την υλική και άλογη δημιουργία, η οποία με την Πρόνοια και την Χάρη του Θεού θα ανακαινισθεί στον μέλλοντα αιώνα. Γιατί αυτό μας ενδιαφέρει στην μελέτη μας αυτή. Στην Άγια Γραφή γίνεται λόγος για την πτώση της κτίσεως, αλλά και την ελευθέρωση της από την φθορά. Κλασικό χωρίο είναι του Αποστόλου Παύλου, πού βρίσκεται στην προς Ρωμαίους επιστολή του. Θα το παραθέσουμε ολόκληρο γιατί είναι πολύ χαρακτηριστικό και θα μας βοηθήσει στην μετέπειτα επεξεργασία του θέματος.

«Ή γαρ αποκαταδοκία της κτίσεως την αποκάλυψιν των υιών του Θεού απεκδέχεται, τη γαρ ματαιότητα η κτίσις υπετάγη, ούχ εκούσα, αλλά δια τον υποτάξαντα, έπ' ελπίδι ότι και αυτή η κτίσις ελευθερωθήσεται από της δουλείας της φθοράς εις την ελευθερίαν της δόξης των τέκνων του Θεού. οίδαμεν γαρ ότι πάσα η κτίσις συστενάζει και συνωδίνει άχρι του νυν» (Ρωμ. η', 19-22).

Στο χωρίο αυτό υπάρχουν μερικά ενδιαφέροντα σημεία. Πρώτον, ότι ο αισθητός κόσμος, η υλική δημιουργία, λέγεται κτίση και όχι φύση, γιατί συνδέεται με την ύπαρξη δημιουργού και, επομένως, δεν είναι αίδια και αιώνια, όπως την θεωρούσαν μερικοί φιλόσοφοι. Δεύτερον, η κτίση υπετάγη στην φθαρτότητα όχι με την θέληση της, αφού η κτίση δεν έχει θέληση και ελευθερία, αλλά από την πτώση

του ανθρώπου. Ο άνθρωπος παρέσυρε όλη την κτίση στην φθορά. Τρίτον, η κτίση συστενάζει και συνωδίνει μαζί με τον άνθρωπο και αποζητά και ελπίζει ελευθέρωση. Τέταρτον, η αποκαταδοκία, δηλαδή η προσδοκία της, αναφέρεται στην αποκάλυψη των υιών του Θεού. Εφ' όσον ο άνθρωπος έγινε ή αιτία της πτώσεως της, πρέπει από τον άνθρωπο να προέλθει η της. Φυσικά, όταν λέμε από τον άνθρωπο, εννοούμε από τον άνθρωπο του θεανθρώπου, πού είναι τέκνο Θεού. Πέμπτον, δίνεται η βεβαιότητα ότι ολόκληρη η κτίση θα ελευθερωθεί από την δουλεία της στην φθορά και θα εισαχθεί στην ελευθερία της δόξης των τέκνων του Θεού. Αυτό σημαίνει ότι ολόκληρη η κτίση θα απόλαυση τα αγαθά πού θα προέλθουν, όταν ο άνθρωπος απόκτηση μέθεξη της δόξης του Θεού. Στο χωρίο αυτό φαίνεται η αντίληψη και η διδασκαλία της Εκκλησίας για το λεγόμενο οικολογικό πρόβλημα και την της κτίσεως. Αφορμή της πτώσεως είναι ο ανυπάκουος και αντάρτης άνθρωπος και αιτία της ανακαινίσεως της είναι ο υιός κατά Χάριν του Θεού, ο Θεούμενος. Αυτός θα την ελευθέρωση, θα την ανακαινίσει. Στην πραγματικότητα η Χάρη του Θεού, δια του ανθρώπου, θα μεταμορφώσει και την άλογη δημιουργία. Όταν βλέπει κανείς την της κτίσεως έξω από τον Θεούμενο ματαιοπονεί.

Ο άνθρωπος πού ενώνεται με τον Χριστό είναι νέα, καινούρια κτίση, γι' αυτό και γίνεται αφορμή δόξης. Ο Απόστολος Παύλος λέγει: «ει τις εν Χριστώ καινή κτίσις» (Β' Κορ. ε', 17), Ο Απόστολος Πέτρος αναφερόμενος στην συντέλεια του κόσμου, δεν ομιλεί για μια τελική και ολοσχερή καταστροφή, αλλά για και μεταμόρφωση, γι' αυτό λέγει: «καινούς δε ουρανούς και γήν καινήν κατά το επάγγελμα αυτού προσδοκώμεν εν οίς δικαιοσύνη κατοικεί» (Β' Πέτρ.γ', 13). Εδώ βλέπουμε καθαρά ότι γίνεται λόγος για της κτίσεως και όχι για αφανισμό και καταστροφή. Θα θίξουμε το θέμα αναλυτικότερα πιο κάτω, όταν θα αναφέρουμε τις διδασκαλίες των Πατέρων της Εκκλησίας.

Μελετώντας τα αγιογραφικά χωρία, πρέπει να εξετάσουμε πώς έπεσε η κτίση και σε τι συνίσταται η της όπως τα αναλύουν οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας. Κατά την ανάλυση αυτή πρέπει πάντα να έχουμε υπ' όψη μας τα χωρία της Αγίας Γραφής πού παραθέσαμε προ ολίγου. Κατ' αρχήν πρέπει να κάνουμε λόγο για την π τ ώ σ η της κτίσεως.

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Σιναΐτης λέγει ότι ή κτίση δεν κατασκευάσθηκε ρευστή και φθαρτή, αλλά υπετάγη χωρίς να θέλει, στην φθορά, με την πτώση του Αδάμ10. Ο άγιος Μακάριος ο Αιγύπτιος για να παρουσιάσει αυτήν την αλήθεια χρησιμοποιεί μια ωραία εικόνα. Λέγει ότι, όπως όταν αιχμαλωτίζεται ένας βασιλεύς, αναγκαστικά ακολουθούν μαζί του και οι διάκονοι και οι υπηρέτες του. έτσι και όταν έπεσε ο Αδάμ, πού ήταν κύριος και βασιλεύς όλων των κτισμάτων, τα όποια τον υπηρετούσαν, συμπεριλήφθηκε και η κτίση πού τον διακονούσε και υπηρετούσε στην πτώση του 11.

Την τραγικότητα της κτίσεως, μετά την πτώση του Αδάμ και την είσδυση σε αυτήν της φθοράς, περιγράφει ωραιότατα ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος. Γράφει ότι μετά την έξοδο του Αδάμ από τον Παράδεισο ολόκληρη η κτίση δεν ήθελε να βλέπει τον άνθρωπο και διακατεχόταν από οργή εναντίον του. Ή κτίση δεν ήθελε να υποταγή σε αυτόν. Ο ήλιος δεν ήθελε να λάμπει, η σελήνη να στέλλει το φως, τα αστέρια να ακτινοβολούν, οι πηγές να βρύνουν, οι ποταμοί να τρέχουν. Ο αέρας δεν ήθελε να δώσει αναπνοή στον άνθρωπο, τα θηρία και όλα τα ζώα ετραχύνθησαν εναντίον του ανθρώπου, γιατί έχασε την δόξα πού είχε. Ο ουρανός ήθελε να πέσει δικαίως πάνω στον άνθρωπο και η γη δεν άντεχε να τον κρατά. Τότε ακριβώς επεμβαίνει ο Θεός με την αγάπη Του και την φιλανθρωπία Του, και, αποβλέποντας στην ανάπλαση, δια της ενσάρκου Οικονομίας του Υιού Του, συγκρατεί την κτίση με την δύναμη Του και αναστέλλει την ορμή των κτισμάτων εναντίον του ανθρώπου, έως ότου γίνει ο άνθρωπος πνευματικός, άφθαρτος και αθάνατος, ώστε και αυτή να ελευθερωθεί από την φθορά, να συνανακαινισθή μαζί του, να αφθαρτοποιηθή και να γίνει πνευματική 12.

Εφ' όσον η πτώση της κτίσεως έγινε δια του ανθρώπου, και η της θα γίνει δια του Θεούμένου ανθρώπου. Άλλωστε, ο άνθρωπος είναι ο σύνδεσμος μεταξύ νοερού και αισθητού κόσμου.

Τα αγιογραφικά και πατερικά χωρία πού παραθέσαμε, αν ερμηνευθούν προσεκτικά, καταλήγουν στο ότι με την ανάσταση και αναγέννηση του ανθρώπου θα ανακαινισθεί και η κτίση από την φθορά. Αυτό το βλέπουμε έντονα σε όλη την Παράδοση της Εκκλησίας μας. Στην συνέχεια θα παραθέσουμε την διδασκαλία του αγίου Συμεών του νέου θεολόγου για την της κτίσεως. Τα όσα θα λεχθούν πρέπει να τα δούμε από την άποψη ότι ολόκληρη η κτίση δημιουργήθηκε από τον Θεό «εκ μη υπάρχουσας ύλης». Ο Θεός την έφερε στην ύπαρξη. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει κανένας λόγος η κτίση, η άλογη δημιουργία να καταστραφεί ολοσχερώς και να αφανισθεί. Ο Θεός δεν δημιουργεί κάτι για να το εξαφάνιση στην συνέχεια. Δεν υπάρχει κανένας λόγος να συμβεί αυτό. Άλλωστε, σε όλα τα αγιογραφικά χωρία, πού είδαμε προηγουμένως, γίνεται λόγος για «καινούς ουρανούς και καινήν γη», για ελευθέρωση της κτίσεως από την φθορά, για ανακαίνιση της. Αυτές οι εκφράσεις δεν μπορούν να δηλώσουν την ολοσχερή και πλήρη εξαφάνιση της.

Ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος είναι αποκαλυπτικός ως προς το σημείο αυτό. Λέγει ότι όπως πρώτα δημιούργησε ο Θεός την κτίση άφθαρτη και στην συνέχεια τον άνθρωπο, έτσι πρώτα ή κτίση πρέπει να μεταποιηθεί, δηλαδή να αλλαγή, και μαζί με αυτήν να νακαινισθούν και τα φθαρέντα σώματα, ώστε και πάλι «πνευματικός και αθάνατος ο άνθρωπος γεγονώς εν αφάρτω χωρίω και αϊδίω και πνευματικώ κατοικεί»¹³.

Εδώ γίνεται λόγος για των σωμάτων, για αλλοίωση και μεταποίηση όλης της κτίσεως. Επίσης, αναφέρεται ότι ο πνευματικός άνθρωπος, μετά την ανάσταση του

και την Δευτέρα Παρουσία του Χριστού, θα κατοικεί σε πνευματικό, άφθαρτο και αίδιο χώρο. Αυτό δείχνει ο,τι λέγαμε προηγουμένως, ότι ο Θεός δεν δημιούργησε την κτίση για να την εξαφανίσει στην συνέχεια.

Ο άγιος Συμεών συνδέει την των σωμάτων με την ανάπλαση της κτίσεως. Όπως τα σώματα, δια της αναστάσεως, θα ανακαινισθούν, έτσι και «ο ουρανός και η γη και τα εν αυτή πάντα, ήγουν πάσα η κτίσις, ανακαινισθήσεται και ελευθερωθήσεται από της δουλείας της φθοράς». Και όχι μόνον θα ανακαινισθεί ολόκληρη η κτίση, αλλά «συμμεθέξει τα στοιχεία ταύτα μεθ' ημών της εκείθεν λαμπρότητας»¹⁴. Όχι μόνον ο άνθρωπος, αλλά και ολόκληρη η κτίση θα μεθέξη της λαμπρότητας του Θεού. Βέβαια, πρέπει να τονίσουμε ότι αυτό θα γίνει αναλογικά, αφού μόνον ο άνθρωπος μετέχει της θεοποιού ενεργείας του Θεού. Ή κτίση μετέχει της ουσιοποιού και ζωοποιού ενεργείας του Θεού. Το γεγονός είναι ότι και η κτίση θα αλλοιωθεί και θα μεταμορφωθεί.

Χρησιμοποιεί πολύ επιτυχώς το παράδειγμα του πεπαλαιωμένου χαλκίνου σκεύους, το οποίο ο τεχνίτης τοποθετεί πάλι στην φωτιά και καθαρίζεται, ανακαινίζεται, αφού απαλλαχθεί από την σκουριά. Το ίδιο θα συμβεί και με την κτίση. Επειδή παλαιώθηκε, λόγω της αμαρτίας των ανθρώπων, ο δημιουργός θα την τοποθετήσει στο πυρ, και έτσι «αναχωνευθήσεται και αναστοιχειωθήσεται και λαμπρά και καινότερα ασυγκρίτως της νυνί ορωμένης γενήσεται»¹⁵. Εδώ γίνεται λόγος για αναστοιχείωση και αναχώνευση, πού θα την κάνει λαμπρότερη από αυτήν πού είναι σήμερα.

Στο σημείο αυτό επιμένει ο άγιος Συμεών ο νέος Θεολόγος. Λέγει ότι όταν ο Θεός θα ανακαινίσει τον άνθρωπο και θα τον κάνει άφθαρτο, αθάνατο και πνευματικό, τότε «και αυτήν όλην την κτίσιν, φημί, συν αυτώ αλλοιώσει και αίδιον και άϋλον ταύτην αποτελέσει»¹⁶. Ή κτίση θα γίνει άϋλη και αιώνια, θα αλλοιωθεί ολόκληρη η κτίση μαζί με τον άνθρωπο, «συν αυτώ». Αυτό είναι σημαντικό, γιατί άκουσα κάποιον θεολόγο να λέγει ότι η κτίση θα μεταμορφωθεί εν τω ανθρώπω, αφού ο άνθρωπος είναι η περίληψη όλης της δημιουργίας. Δηλαδή δεν θα ανακαινισθεί όλος ο κόσμος. Αλλά μια τέτοια αντίληψη αντιβαίνει στους λόγους της Άγιας Γραφής περί ελευθερώσεως της κτίσεως από την φθορά και στον λόγο του αγίου Συμεών, πού ομιλεί για της «συν αυτώ» και όχι απλώς «εν αυτώ».

Βέβαια, οι απόψεις αυτές του αγίου Συμεών του νέου Θεολόγου δεν ευνοούν καμιά χιλιαστική αντίληψη, γιατί η τελευταία ομιλεί περί επιγείου καταστάσεως. Για να μη φανεί ότι ο άγιος Συμεών βρίσκεται σε μια τέτοια προοπτική, πρέπει να λεχθεί ότι δεν αναφέρεται σε υλικό και αισθητό τόπο, ούτε σε μια υλική και αισθητή κτίση, αλλά σε πνευματική.

Υποστηρίζει ο άγιος Συμεών ότι, όταν κάνουμε λόγο για ανακαίνιση της κτίσεως, δεν εννοούμε ότι θα επιστρέψει στην κατάσταση πού ήταν στον πρώτο Παράδεισο, προ της παραβάσεως του Αδάμ. Τότε ο Αδάμ ήταν αισθητός και τρεπτός και είχε

ανάγκη της τροφής. Όμως με την ανάσταση των σωμάτων ο Αδάμ θα είναι πνευματικός, αφού, όπως λέγει ο Απόστολος Παύλος, «σπείρεται σώμα ψυχικόν, εγείρεται πνευματικόν». Όπως ο Αδάμ θα είναι πνευματικός και δεν θα έχει ανάγκη τροφής, έτσι και ολόκληρη η κτίση, με την ενέργεια του Θεού θα μεταποιηθεί «εις άυλον και πνευματικόν υπέρ πάσαν αίσθησιν εν τη παλιγγενεσία... οικητήριον». Δεν θα είναι, λοιπόν, υλική και αισθητή, όπως ακριβώς δημιουργήθηκε από τον Θεό για να ικανοποιεί τις τότε ανάγκες του Αδάμ. Η κτίση θα είναι πνευματική και άυλη, ώστε οι άνθρωποι, έχοντες ασώματα σώματα, και γενόμενοι «υπέρ αίσθησιν εν αισθήσει» και όντες «απερίγραπτοι εν απεριγράπτοις» θα έχουν «Άξιον... της εαυτών δόξης κατοικητήριον»¹⁷.

Σαφώς εδώ γίνεται λόγος για πνευματικό κατοικητήριο, και ιδιαίτερο χώρο, όπου θα μένουν οι πνευματικοί άνθρωποι. Επανειλημμένως ο άγιος Συμεών αναφέρεται σε κατοικητήριο ή σε οικητήριο, αφού όλη η κτίση θα γίνει Παράδεισος, θα αλλοιωθεί και θα ανακαινισθεί μαζί με τον άνθρωπο¹⁸.

Στην διδασκαλία του αγίου Συμεών δίνονται και μερικά παραδείγματα για να γίνει κατανοητότερη αυτή η αντίληψη. Χωρίς να τα καταλαβαίνει η λογική του ανθρώπου, αφού υπερβαίνουν κάθε διάνοια, όλα θα γίνουν πνευματικά και θεια, θα ενωθούν με τα νοητά και θα γίνει «παράδεισος νοερός άλλος και Ιερουσαλήμ επουράνιος». Κανείς δεν παρέμεινε έως τώρα σε τέτοιο όμορφο χώρο. Και αναφέροντας διάφορα παραδείγματα λέγει ότι ο ήλιος, η σελήνη και τα αστέρια θα λάμπουν ακόμη περισσότερο. Το ίδιο θα γίνει και με την γη, όλα θα ακτινοβολούν, θα μεταδίδουν το κάλλος και την ομορφιά, θα παρατεθεί ο ίδιος ο λόγος του αγίου Συμεών του νέου θεολόγου: «Γη δε άφραστον και καινόν αναλήψεται κάλλος και χλόης είδος αμάραντον, άνθεοι δηλαδή φωτοειδέσι και ποικιλία πνευματική ωραιομένη εν οίς δικαιοσύνη, κατά το όσιον λόγιον, κατοικεί»¹⁹.

Κάνουμε λόγο για υπέρ αίσθησιν ένωση της επίγειας κτίσεως με την επουράνια. Ο άγιος Συμεών είναι πολύ εκφραστικός: «η επίγειος κτίσις, η ορωμένη αυτή και αισθητή, αλλοιωθήσεται και τοις επουρανίοις ήγουν τοίς αοράτοις και υπέρ αίσθησιν ενωθήσεται». Και τότε, όταν όλα τα επίγεια ενωθούν με τα επουράνια, δια της Χάριτος του Θεού, και «οι δίκαιοι την ανακαινισθείσαν ταύτην κληρονομήσουσι γήν, ην οι μακαριζόμενοι πραείς παρά του Κυρίου κληρονομούσι»²⁰.

Από όλη αυτήν την διδασκαλία του αγίου Συμεών φαίνεται ότι, όταν μιλούμε για αιώνια ζωή και για ανακαίνιση της κτίσεως, εννοούμε μεταμόρφωση του ανθρώπου και παραμονή του σε έναν πνευματικό χώρο. Η κτίση δεν θα αφανισθεί, αλλά θα μεταποιηθεί, θα ανακαινισθεί, θα αλλοιωθεί.

Αυτήν την θεολογία του αγίου Συμεών εκφράζει και ο άγιος Νικόδημος ο αγιορείτης, μιλώντας για την μελλοντική εκείνη ευφροσύνη των δικαίων. Βέβαια, επειδή αναφέρεται στον λαό είναι περισσότερο αναλυτικός, και απλός, αλλά όμως

παρουσιάζει την θεολογική αλήθεια πού αναπτύξαμε προηγουμένως. Γράφει:
«Γίνωσκε, ώ ακροατά, ότι την δεύτερον παρουσίαν μέλλει να ανακαινισθή ό κόσμος και να γίνη πολλά ωραιότερος και λαμπρότερος από τώρα. Τα στοιχεία θα καθαρισθώσιν από πάσαν φθοράν, να είναι το πυρ λαμπρότερον, αμή να μη καιει, ότι η καύσις του όλη πηγαίνει εις την κόλασιν ό αήρ να καθαρισθή από πάν σκότος και σύννεφον. Το ύδωρ να λαμπρυνθή, να λάμψη ώσπερ καθρέπτης και κρύσταλλον. Ωσαύτως και ή γη θα λεπτύνη, θα γίνη καθαρά παντός ρύπου και ύλης βλαπτικής. Ότι όλα τα βλαβερά, όπου δίδουν θλίψιν και ασθένειαν, ήγουν η θέρμη του πυρός, το ψυχρόν του ύδατος, το σκότος του αέρος, η καύσις του θέρους και πάσα ακαθαρσία και βρώμα του κόσμου τούτου, να συναχθή εις την άβυσσον της κολάσεως, δια περισσοτέραν οδύνην των αθλίων αμαρτωλών. Και ούτω μένουσι τα στοιχεία κεκαθαρμένα, να είναι η γη όλη άβλαβος και ωραία, ως άλλος παράδεισος. Ωσαύτως οι ουρανοί και ο ήλιος, η σελήνη και τα άστρα να δίδουσι λάμψιν θαυμασίαν και περισσότερον επταπλασίως, καθώς λέγει ο Ησαΐας, ότι θέλει είσθαι το φως της σελήνης, ως το ηλιακόν, και το φως του ηλίου επτάκις λαμπρότερον, ώσπερ το φως των επτά ημερών. Έτι δε να παύσουν την κίνησιν αυτών, ότι επειδή ο ήλιος, η σελήνη και οι πλανήται κινούνται τώρα δια την ευεργεσίαν του ανθρώπου, ήγουν δια την γένεσιν και φθοράν, και τότε παύουσι ταύτα μετά την κοινήν ανάστασιν. Και να στέκη ο ήλιος εις την ανατολήν και ησελήνη εις την δύσιν και τα λοιπά εις τους τόπους τους, καθώς εξ αρχής εκτίσθησαν, ούτε να αλλάσσουν οι καιροί, ούτε χειμών ή θέρος να είναι, ούτε νύξ, αλλά πάντοτε μια αϊδιότης χρόνων αιώνιος, μετά απείρου ευφροσύνης και ανεικάστου αγαλλιάσεως. Και ταύτα πάντα γίνονται θείω προστάγματι, δια περισσοτέραν δόξαν και απόλαυσιν των δικαίων, ίνα λάβωσι την αμοιβήν των έργων τους πολλαπλάσιον»²¹.

Η μελλοντική ανακαίνιση της κτίσεως βιώνεται και από τώρα. Όπως από την παρούσα ζωή μπορεί ο άνθρωπος να γίνει θεατής της δόξης του Θεού, έτσι και από τώρα μπορεί να αποκτήσει αίσθηση της μελλοντικής αλλοιώσεως της κτίσεως. Όταν ο άνθρωπος έχει φωτισμένο νου, τότε δεν υποδουλώνεται στην κτίση, αλλά βλέπει μέσα σε αυτήν τους λόγους των όντων, την άκτιστη Χάρη και ενέργεια του Θεού. Όταν έχει μέσα του «αισθητώσ και ευαισθητώσ» την Χάρη του Θεού, τότε ζει την ανάστασή του και την ανάπλαση τής κτίσεως. Όλα του φαίνονται ωραία. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια πρέπει να εντάξουμε τις ωραίες περιγραφές της κτίσεως πού κάνουν οι άγιοι. Επειδή ο άνθρωπος είναι κέντρο της δημιουργίας, γι' αυτό η άχτιστη Χάρη δι' αυτού, διαπορθμεύεται και στην άλογη δημιουργία. Έτσι και τα άγρια ζώα υποτάσσονται στους άγιους, όπως διασώζεται στα συναξάρια της Εκκλησίας. Εκεί δε πού φαίνεται η βίωση της μελλοντικής αλλοιώσεως και μεταμορφώσεως της κτίσεως είναι τα λείψανα των αγίων.

Με αυτήν την έννοια λέμε ότι ο Χριστός με την ενανθρώπηση Του έφερε στην γη

την καινή κτίση, γιατί έδωσε την δυνατότητα από τώρα να αποκτήσουμε αίσθηση της ανακαινίσεώς της, αλλά και την αποκαταδοκία της μελλοντικής ανακαινίσεως. Γι' αυτό στην Εκκλησία δεν έχουμε απλές ενδείξεις αυτής της ζωής. αλλά αποδείξεις.

8. Μαξίμου Ομολογητού, Φιλοκαλία τόμος Β', σελ. 42, θ'

9. Όσιος Θαλάσσιος, Φιλοκαλία τόμος Β', σελ. 208, ξα'

10 Γρηγορίου Σιναΐτου, Φιλοκαλία τόμος Δ', 32, ια'

11 Μακαρίου Αιγυπτίου, Φιλοκαλία Νηπτικών και ασκητικών, εκδ. «Γρηγόριος Παλαμάς», τόμος 7ος. σελ. 184

12. SC 122, σελ. 190

13. SC 122, σελ. 204

14. ενθ. ανώτ. σελ. 206

15. ένθ. άνωτ. σελ. 208

16. ένθ. άνωτ. σελ. 210

17. ενθ. άνωτ. σελ. 212-214

18- ενθ. άνωτ- σελ. 218

19. ενθ. άνωτ, σελ. 218-220

20. ένβ. άνωτ. σελ. 220

21. Νικόδημου του αγιορείτου: Χρηστοθήθεια των Χριστιανών, έκδ. Ρηγόπουλου, Θεσσαλονίκη 1974. σελ. 398-399

Πηγή: sostis.gr